

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

**ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ**

Αθήνα, 04-02-2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

**ΠΡΟΣ: Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού,
κ. Κυρ. Πιερρακάκη**

**Θέμα: Εφαρμογή του Ν. 4957/2022, στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση -
Ζήτημα Ανώτατης Διάρκειας Φοίτησης (ΑΔΦ)**

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η εφαρμογή του Ν. 4957/2022 και συγκεκριμένα του άρθρου 76 που επιβάλλει ανώτατη διάρκεια φοίτησης (ΑΔΦ), έχει προκαλέσει σημαντικά προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Η νομοθεσία αυτή εφαρμόστηκε χωρίς την απαιτούμενη διαβούλευση με τους φορείς της εκπαίδευσης, γεγονός που έχει οδηγήσει σε δυσλειτουργίες και έντονες αντιδράσεις από την ακαδημαϊκή κοινότητα.

Με βάση τα στοιχεία της **Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ)**, στα **ελληνικά πανεπιστήμια** υπάρχουν 695.678 εγγεγραμμένοι φοιτητές ΠΠΣ, εκ των οποίων οι 361.888 είναι ενεργοί (ποσοστό 52,02%), δηλαδή βρίσκονται εντός του ανώτατου ορίου σπουδών που προβλέπει ο νόμος, ενώ το ανώτατο όριο έχουν ξεπεράσει οι 333.790 εγγεγραμμένοι φοιτητές (47,98%) (ετ. έκθεση 2023, σελ. 3).

Η Σύνοδος Πρυτάνεων έχει εκφράσει σοβαρές ανησυχίες για τις επιπτώσεις της οριζόντιας διαγραφής φοιτητών και της κρίσιμης διαφοράς μεταξύ αυτών που προσπαθούν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, παρά τις όποιες δυσκολίες. Έχει επίσης προτείνει την αντιμετώπιση του ζητήματος με κοινωνική ευαισθησία.

Σύμφωνα με τη μελέτη «Καταγραφή και περιορισμός του φαινομένου των λιμναζόντων φοιτητών στο Πανεπιστήμιο Πατρών», τα προβλήματα που οδήγησαν σε διακοπή ή καθυστέρηση των σπουδών είναι: Οικονομικοί λόγοι 12,3%, εργασία 20,5%, προσωπικοί λόγοι 30%, ακαδημαϊκοί λόγοι 49,8% (με έμφαση στο διδακτικό προσωπικό και τις απαιτήσεις των μαθημάτων και των εξετάσεων) και πανδημία/καραντίνα 12,2%.

Το σύνθετο φαινόμενο των «λιμναζόντων φοιτητών» είχε διερευνηθεί από το 2015, όπου σε μια αναλυτική μελέτη από ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΚΠΑ είχε επισημανθεί ότι πρόκειται για ένα φαινόμενο σύνθετης φύσης, στο οποίο συμβάλλουν πολλοί παράγοντες: Θεσμικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί αλλά και ατομικοί, που δεν μπορεί να κατανοηθεί χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι διαδικασίες πρόσβασης που αφορούν το στάδιο της μετάβασης από τη δευτεροβάθμια στην ανώτατη εκπαίδευση.

Ειδικότερα καταγράφηκε στους πλέον κρίσιμους παράγοντες:

- Η κοινωνική προέλευση των φοιτητών.
- Οι οικονομικοί παράγοντες (μόνοι τους ή σε συνδυασμό).
- Προσωπικοί και ψυχολογικοί παράγοντες, η φοιτητική ζωή και το πρόγραμμα σπουδών.
- Ο τρόπος οργάνωσης των μαθημάτων και η αξιολόγηση των φοιτητών.
- Οι διαδικασίες πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση.
- Λόγοι υγείας και στρατιωτική θητεία, και η
- δυσκολία πρόσβασης στην αγορά.

Κατανοούμε τα προβλήματα που δημιουργούνται στους δείκτες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από την ύπαρξη μεγάλου αριθμού μη ενεργών φοιτητών.

Επιπλέον, η ΕΘΑΑΕ στην έκθεσή της για το 2023, υπογραμμίζει ότι:

Α. «...παραμένει υψηλή η αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα, ιδιαίτερα όταν συνυπολογίζονται οι μη ενεργοί φοιτητές στο σύνολο των εγγεγραμμένων. Το γεγονός αυτό επηρεάζει αρνητικά και άλλους ποιοτικούς δείκτες, όπως την ποσοστιαία αναλογία αποφοίτων προς φοιτητές, όπου η Ελλάδα παραμένει στην τελευταία θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών...».

Β. «...Η Ελλάδα διαθέτει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά φοιτητικού πληθυσμού σε σχέση με τον πληθυσμό της. Βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι επειδή η μέτρηση γίνεται επί των εγγεγραμμένων φοιτητών και ένα μεγάλο ποσοστό από αυτούς θεωρούνται μη ενεργοί, η σύγκριση δεν αποτυπώνει ακριβώς την πραγματικότητα. Η παραμονή μη ενεργών φοιτητών, οι οποίοι δηλαδή δεν αποφοιτούν από τα ελληνικά ΑΕΙ, δημιουργεί δυσμενείς επιδόσεις για τη χώρα σε μια σειρά από τους σχετικούς διεθνείς δείκτες, όπως:

- Το ποσοστό των αποφοίτων στο σύνολο των φοιτητών ετησίως παραμένει το χαμηλότερο μεταξύ των χωρών της Ευρώπης.

- Η δυσμενής ποσοστιαία κατανομή μεταξύ προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών αποτελεί βασική συνέπεια της παραπάνω στρέβλωσης...».

Στο παρελθόν η πολιτεία έλαβε υπόψη την διεθνή εμπειρία αλλά και την ανάγκη του αυτοδιοίκητου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η προηγούμενη νομοθεσία του Ν. 4009/2011 (στο άρθρο 80, παρ. 9), προέβλεπε αφενός μέτρα για την ορθολογικοποίηση του συστήματος, αφετέρου όμως προσδιόριζε με σαφήνεια ότι τον τελικό λόγο τον είχαν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η αντικατάστασή της από τον Ν. 4957/2022, άρθρο 76, επιβάλλει τιμωρητικές ρυθμίσεις, αφού η μη εφαρμογή της συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα και λαμβάνεται υπόψη για την έκδοση της απόφασης κατανομής της τακτικής δημόσιας επιχορήγησης της περ. ε) της παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4653/2020 (Α' 12) στο Α.Ε.Ι.

Για τους λόγους αυτούς, **ερωτάται ο κ. Υπουργός:**

- 1.** Ποια μέτρα σκοπεύετε να λάβετε, σε συνεργασία με τους φορείς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση του ζητήματος με την απαιτούμενη κοινωνική ευαισθησία;
- 2.** Πώς προτίθεσθε να διασφαλίσετε την εφαρμογή τεχνικών που θα περιορίσουν αντικειμενικά προβλήματα που καταγράφονται στις έρευνες των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων;
- 3.** Με ποιόν τρόπο σκοπεύετε να αξιοποιήσετε την τεχνητή νοημοσύνη, λαμβάνοντας υπόψη και τις κατευθυντήριες γραμμές στο κείμενο εργασίας της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης με θέμα: «Τεχνητή νοημοσύνη και διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Τάσεις και Προκλήσεις για την ελληνική ανώτατη εκπαίδευση», για τους φοιτητές και φοιτήτριες που επηρεάζονται από το άρθρο 76 του Ν. 4957/2022;

Ο ερωτώντες Βουλευτές

Παπανδρέου Γεώργιος

Αχμέτ Ιλχάν

Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)

Πάνας Απόστολος

Παραστατίδης Στέφανος

Σπυριδάκη Αικατερίνη